

Uchwała Nr XI/122/15
Rady Gminy Biskupiec
z dnia 22 października 2015r.

**w sprawie: zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości na lata 2015-2020 dla
miejscowości Sumin**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 i 6a ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Jednolity tekst: Dz. U. z 2015r. poz. 1515) Rada Gminy Biskupiec uchwała co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości na lata 2015-2020 dla miejscowości:

- Sumin – w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Barbara Tęgoska
Barbara Tęgoska

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XI/122/15
Rady Gminy Biskupiec z dnia 22.10.2015

Plan Odnowy Miejscowości Sumin na lata 2015 - 2020



Przewodnicząca Rady Gminy Biskupiec

Tęgowska

Barbara Tęgowska

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Charakterystyka miejscowości	3
1.1. Obszar, położenie geograficzne i administracyjne	4
1.2. Historia miejscowości	6
1.3. Struktura przestrzenna miejscowości	6
1.4. Demografia i bezrobocie	7
1.5. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu.....	9
2. Inwentaryzacja zasobów	10
2.1. Zasoby przyrodnicze	10
2.2. Dziedzictwo kulturowe	12
2.3. Obiekty i tereny	13
2.4. Infrastruktura społeczna	14
2.5. Infrastruktura techniczna.....	14
2.6. Gospodarka i rolnictwo	15
2.7. Kapitał społeczny i ludzki	17
3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości	17
4. Opis planowanych zadań i przedsięwzięć	18

Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości Sumin jest dokumentem planistycznym o charakterze operacyjnym, który opisuje planowane przedsięwzięcia samorządu gminnego oraz mieszkańców miejscowości na lata 2015-2020, współfinansowane ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Dokument powstał w wyniku prac Zespołu ds. Rozwoju Lokalnego złożonego z przedstawicieli mieszkańców, pracowników Urzędu Gminy, Rady Gminy i doradców zewnętrznych. Program został poddany konsultacjom społecznym poprzez przedstawienie go do zaopiniowania i zatwierdzenia Radzie Sołectkiej. Dokument został wdrożony Uchwałą Rady Gminy Biskupiec.

W szczególności Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem stanowiącym załącznik do wniosku aplikacyjnego o dofinansowanie inwestycji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Plan Odnowy Miejscowości obejmuje w szczególności charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów, analizę mocnych i słabych stron i perspektywę rozwoju oraz opis planowanych przedsięwzięć. Plan będzie aktualizowany i rozszerzany o zapisy dotyczące inwestycji, dla których gmina będzie starała się o środki w ramach PROW.

1. Charakterystyka miejscowości

Sumin – wieś w Polsce położona w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie nowomiejskim, w gminie Biskupiec. W latach 1975-1998 miejscowość położona była w województwie toruńskim.

INFORMACJE O SOŁECTWIE

Sołtys: Andrzej Chmielewski

Główne zadania Rady Sołectkiej:

- Współpraca i uaktywnianie mieszkańców,
- Integracja społeczności lokalnej
- Organizowanie spotkań plenerowych,
- Dbanie o funkcjonowanie świetlicy wiejskiej,
- Podnoszenie atrakcyjności wsi,
- Systematyczne budowanie zasobów własnych,
- Wzbogacanie życia kulturalnego na wsi,
- Podejmowanie wszelkich działań dla poprawy warunków życia i pracy mieszkańców wsi przy uzyskaniu ich poparcia i wykorzystania potencjału ludzkiego.

1.1. Obszar, położenie geograficzne i administracyjne

GMINA BISKUPIEC NA TLE POWIATU NOWOMIEJSKIEGO



źródło: www.polskiegminy.pl

Obszar gminy Biskupiec zajmuje powierzchnię 241,3 km². Teren położony jest w obrębie południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i należy do powiatu nowomiejskiego. Ziemia Nowomiejska bywa nazywana „Bramą Mazur”, bo położona jest w obszarze Pojezierza Brodnickiego leżącego na granicy województwa kujawsko – pomorskiego, w miejscu geograficznie leżącym na granicy Mazur. Siedziba Urzędu Gminy mieści się w Biskupcu. W jej obszarze znajduje się 25 sołectw i 27 miejscowości. Teren graniczy z czterema innymi gminami województwa warmińsko-mazurskiego: Kisielicami, Ilawą, Nowym Miastem Lubawskim oraz Kurzętnikiem oraz gminami województwa kujawsko-pomorskiego: Łasinem, Świeciem nad Osą, Jabłonowem i Zbiczmem.

Wieś Sumin położona jest w zachodniej części gminy. Powierzchnia Sołectwa Sumin – 424ha; 84 ary; 27m²

GMINA BISKUPIEC



źródło: Urząd Gminy

Zasięg regionu w obrębie Polski

	Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa
	Prowincja	Niż Środkowoeuropejski
	Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie
	Makroregion	Pojezierze Chelmińsko-Dobrzyńskie
	Mezoregion	Pojezierze Brodnickie
	Zajmowane jednostki administracyjne	Polska: - województwo kujawsko-pomorskie, - województwo warmińsko-mazurskie

Źródło: www.pl.wikipedia.org

Pojezierze Brodnickie – mezoregion fizycznogeograficzny (pojezierze) położony w północno-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Od północy i wschodu graniczy z powiatami: nowomiejskim i działdowskim (województwo warmińsko-mazurskie), a od południowego wschodu z powiatem żuromińskim (województwo mazowieckie), od południa z powiatem rypińskim, od południowego zachodu z powiatem golubsko-dobrzyńskim, od zachodu z wąbrzeskim, a od północnego zachodu z grudziądzkim. Rozciąga się w dorzeczu Wisły i jej prawobrzeżnych dopływów Skrwy, Drwęcy i Osy. Osią hydrograficzną obszaru jest Drwęca – najdłuższy prawobrzeżny dopływ dolnej Wisły.

1.2. Historia miejscowości

Miejscowość Sumin położona w północno-zachodniej części gminy Biskupiec, od zachodu graniczy z województwem kujawsko-pomorskim. Obok Sumina znajduje się jezioro o nazwie Mierzyńskie, przepływowe od strony zachodniej przepływa rzeka Ossa. W okresie międzywojennym była rzeką graniczną między Polską a państwem niemieckim, rzeka owa graniczyła już w czasach gdy powstawało państwo polskie za czasów Bolesława Krzywoustego. Przez miejscowość Sumin przebiega ciekawy trakt, który powstał w okresie międzywojennym w latach 1933-1934, gdyż mieszkańcy ówczesnego powiatu Lubawskiego nie mogli podróżować, zwłaszcza, w celach handlowych do Grudziądza ze względu na poprzednią zamkniętą trasę przez Biskupiec.

W latach 80-tych mieszkańcy czynami społecznymi przy współpracy urzędu pobudowali Remizę strażacką z świetlicą która służy Ochotniczej straży pożarnej i mieszkańcom.

1.3. Struktura przestrzenna miejscowości

Obszar miejscowości Sumin należy do miejscowości, w których na przestrzeni lat układ przestrzenny został zaburzony. Część zabudowy mieszkalnej zachowała częściowy charakter historyczny: bryła, kształt dachu. Jednakże większość elementów uległa zatraceniu.



Przedmiotem polityki przestrzennej gminy Biskupiec będzie pięć głównych elementów strukturalnych zagospodarowania przestrzennego. Obszar miejscowości Sumin uznany jest za strefę stabilizacji i rozwoju gospodarki rolnej. Dla miejscowości Sumin nie został sporządzony Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego. Jedną z form ochrony krajobrazu kulturowego, obok wpisu do rejestru zabytków jest ustalenie strefy ochrony konserwatorskiej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Natomiast w obszarach wiejskich, strefy ochrony konserwatorskiej powinny być wyznaczone w miejscowościach z dobrze zachowaną, wartościową historyczną zabudową i czytelnymi układami ruralistycznymi.

Kategorie obszarów makroprzestrzennych	Główne cele polityki przestrzennej	Główne ogniwa sieci osadniczej
Obszar stabilizacji i rozwoju gospodarki rolnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilizacja osadnictwa wiejskiego wraz z poprawą wyposażenia sieci osadniczej w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji (nie dotyczy wsi Lipinki). 2. Aktywizacja funkcji gospodarczych nierolniczych w głównych ogniwach sieci osadniczej. 	Słupnica, Piotrowice, Sumin, Lipinki

1.4. Demografia i bezrobocie

Demografia

Na terenie gminy znajduje się 25 sołectw, w skład których wchodzi 27 miejscowości. Obecnie Sumin zamieszkuje 181 mieszkańców, w tym 57 osób w wieku przedprodukcyjnym, 96 osób w wieku produkcyjnym i 30 osób w wieku poprodukcyjnym.

miejscowość	kobiety w wieku			mężczyźni w wieku		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Sumin	24	44	21	33	52	9

Istotną dla prognoz demograficznych grupę wiekową mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym. Osoby w tej grupie wiekowej stanowią będą w przyszłości o możliwościach rozwojowych danego obszaru. To one w przyszłości stworzą szkielet rynku pracy. Od liczby ludności w tym wieku zależy również wielkość bazy oświatowej w gminie. Dotyczy to w przypadku gminy szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego.

Liczba ludności w miejscowości Sumin na tle pozostałych miejscowości w latach 2010-2014

Miejscowość	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014
Biskupiec	1942	1927	1929	1929	1922
Bielice	772	770	767	766	765
Babalice	80	82	83	83	84
Fitowo	97	99	99	102	96
Czachówki	315	312	307	300	296
Gaj	92	93	93	94	97
Krotoszyny	720	712	720	717	715
Lipinki	692	692	703	693	690
Łąkorz	820	813	803	787	780
Łąkorek	167	166	164	168	165
Ostrowite	511	506	502	498	489
Mierzyn	150	142	143	141	148

Osetno	231	218	215	212	210
Osówko	110	111	112	114	106
Podlasek Duży	254	252	249	249	254
Podlasek Mały	39	41	41	40	41
Piotrowice Duże	569	572	567	574	571
Piotrowice Małe	104	106	105	98	98
Rywaldzik	205	201	193	193	186
Sędzice	230	232	228	234	231
Słupnica	341	338	339	329	329
Sumin	174	174	177	178	181
Szwarcenowo	543	554	556	558	558
Wielka Tymawa	232	236	240	241	236
Wardęgowo	127	132	132	133	135
Wonna	299	301	294	291	285
Wielka Wólka	121	121	118	120	120

Źródło: Referat ewidencji ludności Urzędu Gminy Biskupiec

J. m.		2014
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem (PESEL)		
w wieku przedprodukcyjnym	%	31,5
w wieku produkcyjnym	%	52,5
w wieku poprodukcyjnym	%	16,0

Bezrobocie

Bezrobocie w Gminie Biskupiec w latach 2013-2014

Jednostka miary		2013	2014
BEZROBOCIE REJESTROWANE			
Bezrobotni zarejestrowani wg płci			
ogółem	osoba	1086	897
mężczyźni	osoba	449	347
kobiety	osoba	637	550
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci			
ogółem	%	18,1	14,9
mężczyźni	%	13,6	10,5
kobiety	%	23,6	20,3
PRACUJĄCY WEDŁUG INNEGO PODZIAŁU NIŻ PKD			
Pracujący wg płci			
ogółem	osoba	825	826
mężczyźni	osoba	462	445
kobiety	osoba	363	381
Pracujący na 1000 ludności			
ogółem	osoba	86	87

źródło: GUS

Stopa bezrobocia w latach 2013-2014 w %

Stan na:	2013	2014
gmina Biskupiec	18,1	14,9
powiat nowomiejski	23,6	19,8
woj. warmińsko-mazurskie	21,6	18,9
Polska	13,4	11,5

źródło: GUS

1.5. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu

W miejscowości Sumin istnieją obszary, które ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, są obszarami o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

W miejscowości Sumin zachowało się jeszcze kilka obiektów o ciekawej architekturze. Do 1992 roku dzieci Sumina i najbliższej okolicy uczyły się na miejscu, w szkole podstawowej zbudowanej z czerwonej cegły, znajdującej się w centrum wsi. Istnieje jeszcze kilka obiektów z końca XIX w. o specyficznej architekturze oraz XX wieczna kapliczka. Przez Sumin przebiega żółty szlak rowerowy (Łąkorz - Sumin - Osówko - Tymawa Wielka - Grudziądz) a w centrum wsi znajdują się sklepy. W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania obszar ten traktowany jest jako obszar aktywizacji funkcji gospodarczych nierolniczych w głównych ogniwach sieci osadniczej. Przez centrum wsi przebiegają główne ciągi komunikacyjne zlokalizowane na działkach dz. 214/1; 224/6; 225 obręb 18 Sumin.

Powyższe obszary poprzez swój charakter sprzyjają nawiązywaniu kontaktów społecznych oraz realizacji kontaktów między mieszkańcami zwiększając poziom integracji lokalnej. Dotyczy to w szczególności centrum wsi i głównych ciągów komunikacyjnych, czyli miejsc najczęściej odwiedzanych przez mieszkańców. Główne ciągi komunikacyjne to drogi do sklepów i obiektów usługowych, przystanków komunikacji gminnej. Główne ciągi komunikacyjne zapewniają mieszkańcom komunikację pieszą pomiędzy obiektami użyteczności publicznej.



2. Inwentaryzacja zasobów

2.1. Zasoby przyrodnicze

Rzeźba terenu

Krajobraz terenu gminy został w głównej mierze ukształtowany przez lodowiec podczas ostatniego zlodowacenia. Jest on mocno zróżnicowany dzięki występowaniu kilku rodzajów form. Najszerzej występuje tzw. wysoczyzna morenowa typu falistego - w północnej i środkowej części gminy (szeroki pas od jeziora Karaś do jeziora Prątnia). Kolejne formy, wzgórza i pagórki morenowe, występują w ciągach m. in. między Wonną i Szwarcenowem, Słupnicą i Wielką Tymawą, Lipinkami i Rywałdzikiem. Wysokości względne wzgórz wynoszą na ogół do 10 m, maksymalnie do 20 m (w okolicach Lipinek). Na terenie gminy występują również tzw. ozy i kemy - pierwsze w okolicach Mierzyna, na zachód od Sumina oraz na północ od Wielkiej Tymawy, drugie w rejonie Sumina, Łąkorka, Wonny i Szwarcenowa. Południową i południowo-wschodnią część gminy zajmuje tzw. równina sandrowa. Licznie reprezentowane są w krajobrazie rynny, ułożone w większości południkowo (wiele jezior rynnowych). Równoleżnikowo natomiast ułożone są rzeki: Gać, Osa, Młynówka i Struga Laki. Najwyższy punkt na terenie gminy - Góra Szwedzka, ma wysokość 121,3m n.p.m. (położona jest pomiędzy Szwarcenowem a Wonną), najniższy położony - o wysokości ok. 62 m n.p.m. znajduje się w dolinie Osy u jej ujścia do jeziora Płowęż.

Zasoby leśne

Lasy zajmujące 6311 ha, w czym 5776 ha to lasy państwowe, 528 ha - prywatne, a 7 ha - komunalne. W całości stanowią około 26% powierzchni gminy (dla porównania, średnia dla województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 29%). Większość z nich skupiona jest we wschodniej części gminy. Dominującym gatunkiem drzewostanu jest sosna, pozostałe gatunki o następnym w kolejności częstotliwości występowania to brzoza i olsza. Średni wiek drzewostanu wynosi: dla lasów państwowych 60 lat, lasów prywatnych 30 lat, lasów komunalnych 50 lat (na podstawie danych z Urzędu Gminy). Ilość pozyskanego drewna szacuje się na około 20 tys. m³ rocznie. Roczna produkcja tarcicy wynosi około 25 tys. m rocznie - dane dotyczą tartaku w miejscowości Krotoszyny (jedeny tartak na terenie gminy - dane za rok 1999) ¹.

Zasoby wodne

Na terenie gminy znajduje się wiele jezior o małej powierzchni - poniżej 1 ha. Są to na ogół tzw. oczka, i często występują w skupiskach. Jezior o powierzchni powyżej 1 ha naliczono 31, z czego największe przedstawia tabela 11. Kilka z większych jezior tylko częściowo leży w granicach gminy - pozostała część przynależy do gmin sąsiednich. Kolejne jeziora: Trupel (o powierzchni 278,4 ha), Dłużek i Wielkie Partęczyny przylegają do granic gminy, jednak w całości leżą na terenie sąsiednich gmin.

Przez teren gminy przepływa kilka rzek. Największą z nich jest Osa, której dorzecze obejmuje zdecydowaną większość obszaru. Rzeka przepływa przez graniczące z gminą jezioro Trupel - i już na terenie gminy wypływa z południowej odnogi jeziora, zmierzając następnie w kierunku południowo-zachodnim, aby z kolei wpłynąć do jeziora Płowęż - położonego na terenie gmin Jabłonowo Pomorskie i Świecie nad Osą. Łączna długość Osy wynosi 103 km - z czego 22 km na terenie gminy Biskupiec². Mniejsze ciek, będące dopływami Osy, to:

¹ Strategia rozwoju gminy Biskupiec

² Strategia rozwoju gminy Biskupiec, s. 4-5.

- Młynówka (Struga Piotrowicka) - wypływająca również z jeziora Trupel i wpadająca do Osy w okolicy Babalic Małych - jej długość wynosi ok. 8,4 km,
- Babka - o długości 3,5 km, stanowiąca w części biegu zachodnią granicę gminy,
- Gać - wypływająca z jez. Karaś - o długości 7,5 km,
- Struga Laki - wypływająca z jez. Lekarty, na swoim 11,5 km biegu przepływająca m. in. przez jeziora: Kakaj, Dębno, Wielki Staw.

Będąca dopływem Drwęcy rzeka Skarlanka przepływa w południowo-wschodniej części gminy i stanowi granicę z gminą Kurzętnik. Wypływa ona z jeziora Skarlińskiego, a następnie wpada do jez. Wielkie Partęczyny. Skarlanka i Drweca są rzekami chętnie odwiedzanymi przez kajakarzy. Obie rzeki pięknie meandrują w urokliwym krajobrazie.

Ochrona przyrody

Na terenie gminy znajdują się cztery rezerваты przyrody: „Jezioro Karaś”, „Kociołek”, „Łabędź” i „Uroczysko Piotrowice”³. Jezioro Karaś objęte jest ochroną Natura 2000. Ponadto część gminy objęta jest Brodnickim Parkiem Krajobrazowym oraz dwoma obszarami chronionego krajobrazu: OCHK Jeziora Goryńskiego i Skarlińskim OCHK. Ponadto wyróżnia się dwa zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

- Oz Tymawski, (symbol 1ZP),
- Las Słupnicki, (symbol 2ZP).

Ustanowione rozporządzeniem Nr 8/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998r. w sprawie uznania za zespoły przyrodniczo – krajobrazowe obszarów na terenie Nadleśnictwa Jamy (Dz. Urz. Woj. Toruńskiego Nr 16, poz. 36).

Miejscowość Sumin nie leży na terenie żadnego z powyższych obszarów.

Cały teren Gminy Biskupiec jak i województwa warmińsko-mazurskiego znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski. Celem jego istnienia jest promowanie rozwoju proekologicznego, utrzymanie zrównoważonych struktur przestrzennych dla zapewnienia wysokiego standardu środowiska przyrodniczego. Obszar objęty jest porozumieniem działań na rzecz ekorozwoju Zielone Płuca Polski. Zajmuje obecnie 63 235 km², co stanowi około 20,0 % powierzchni kraju, a zamieszkuje go prawie 4.0 mln osób, co stanowi 9,7 % ludności kraju. Położony jest w północno-wschodniej jego części, obejmując województwa warmińsko-mazurskie i podlaskie oraz części województw: mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. Podstawą delimitacji obszaru były jedne z najcenniejszych w kraju i Europie systemy ekologiczne. Ze względu na pragmatykę realizacji wspólnych przedsięwzięć, umowną granicę zewnętrzną stanowią granice administracyjne gmin.

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, część I, s. 18-19

Obszar Zielonych Płuc Polskich



Źródło : www.fzpp.pl

2.2. Dziedzictwo kulturowe

Z terenu całej gminy do rejestru zabytków wpisanych 28 obiektów nieruchomych (obiektów samodzielnych, zespołów) i 1 obiekt archeologiczny. Najwcześniej, bo w 1949 r. do spisu zabytków wpisano pałac i park w Lipinkach. Oprócz kościołów parafialnych w Biskupcu Pomorskim, Lipinkach, Łąkorzu, Ostrowitem i Szwarcenowie, znajdują się tu wpisy parków (Babalice, Bielice, Czachówki, Lipinki, Łąkorek, Osówko, Sędzice) krajobrazowych, dworskich, pałace i dwory, domy mieszkalne, cmentarze.

W miejscowości Sumin nie istnieją żadne obiekty wpisane do rejestru zabytków, natomiast zachowało się jeszcze kilka obiektów o ciekawej architekturze. Do 1992 roku dzieci Sumina i najbliższej okolicy uczyły się na miejscu, w szkole podstawowej zbudowanej z czerwonej cegły, znajdującej się w centrum wsi. Istnieje jeszcze kilka obiektów z końca XIX w. o specyficznej architekturze oraz XX wieczna kapliczka.

Kapliczka



Fot. 3: Urząd Gminy w Biskupcu

Oprócz obiektów objętych ochroną prawną w miejscowości Sumin istnieje kilka obiektów znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków:

1. Szkoła podstawowa, bud. nr 12, mur., ok. 1910r.
2. Chata nr 7, drewn. 2 poł. XIXw.
3. Dom nr 10, ob. mieszkania, strażnica graniczna na piętrze, karczma w parterze, mur., 1913r.
4. Dom nr 26, mur., z 1890r. oraz budynek gospodarczy, mur., z 1890r.

2.3. Obiekty i tereny

Turystyka

Turystyka jest szansą rozwoju wszystkich miast, regionów, miejsc i miejscowości. W odniesieniu zarówno do wielkich miast, jak i zupełnie małych miejscowości - turystyka ma często największy potencjał. Świadomość tego staje się powoli powszechna. Znacznie łatwiej jest wypromować produkt turystyczny niż przyciągnąć wielki kapitał. Szybciej, taniej i bardziej masowo, w dodatku samodzielnie - można tworzyć miejsca pracy w sektorze turystycznym.

Atrakcje turystyczne


Krajobraz jest bardzo zróżnicowany. Występują tu pagórki i wzniesienia często wierzchołki porośnięte krzewami i zadrzewione. Natomiast u podnóży tychże wzniesień rozpościerają się rozległe łąki i bagna porośnięte roślinnością bagienną, która dodaje uroku niezależnie od pory roku. W Suminie i w okolicznych gospodarstwach znajduje się sporo gniazd bocianich, gdzie ptaki korzystają z łąk zasobnych w ich pożywienie. Dawniej na łąkach kopano torf który wykorzystywano do ogrzewania mieszkań, pozostały wypełnione wodą tzw. torfniaki, w których niektórzy mieszkańcy hodują ryby.

Baza noclegowa

Baza noclegowa w miejscowości Sumin

Właściciel /Adres	Il.miejsc nocleg.	Opis
Irena Kraskowska Sumin 5 13-334 Łąkorz	6	Trzy pokoje 2 - osobowe, z kuchnią i łazienką w oddzielnym domu. Duży ogród, możliwość pełnego wyżywienia (potrawy regionalne, ciasta). Owoce i warzywa z własnego ogródka. W gospodarstwie jest staw rybny - można wędkować i korzystać z rowerów. W okolicy czyste jeziora (1,5 km), rzeka Osa i lasy. Oferta: maj - wrzesień

szlaki rowerowe

oznaczenie szlaku	przebieg szlaku	długość szlaku
	Łąkorz - Sumin - Osówko - Tymawa Wielka - Grudziądz	(na terenie gminy) 12 km

2.4. Infrastruktura społeczna

Oświata i szkolnictwo

dzieci miejscowości:	z	Szkoła Podstawowa w:	Zespół Szkół w:
Sumin		Łąkorzu	Bielicach

źródło: Urząd Gminy

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy opiekę zdrowotną świadczy Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej funkcjonujący w miejscowości Biskupiec.

Nazwa jednostki	Adres	Kierownik jednostki
Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej	ul. Lipowa 7 13-340 Biskupiec	Marek Umbras

2.5. Infrastruktura techniczna

Drogi

Obszar gminy Biskupice z krajem i województwem powiązany jest drogą wojewódzką nr 538 Łasin Nowe Miasto Lubawskie. Droga ta wiąże dwie drogi krajowe międzyregionalne tj. drogę nr 16 Dolna Grupa - Grudziądz - Iława - Olsztyn - Augustów - Ogrodniki - Granica Państwa (PL-LT) oraz drogę nr 15 - Trzebnica - Krotoszyn - Września - Gniezno - Inowrocław - Toruń - Brodnica - Ostróda. Poprzez te drogi gmina powiązana jest ze wschodem i z zachodem kraju oraz przejściami granicznymi. Przez miejscowość przebiegają następujące drogi:

miejscowość	kategoria drogi	nr drogi
Sumin	Powiatowe	1234N
	gminne	180032N
		180033N
		180034N
		180035N
		180036N
		180037N
		180039N

Komunikacja

Przez gminę przebiega Linia kolejowa nr 353 Poznań - Toruń - Iława - Olsztyn - Korsze - Skandawa, wiąże gminę z linią magistralną nr 9 Warszawa - Iława - Gdańsk, oraz z przejściem granicznym w Skandawie.

Wodociągi i Kanalizacja

Na terenie miejscowości zaopatrzenie w wodę odbywa się z ujęć wglębnych. Woda przeznaczana jest do zaspokojenia potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, usług dla ludności i rolnictwa oraz w niewielkim stopniu dla rekreacji. Na obszarze gminy zasoby warstw wodonośnych określa się jako dobre. Na terenie gminy poza Biskupcem występują 3 podstawowe ujęcia wodne wraz ze stacjami uzdatniania wody (poprzez odżelazianie) wraz z wodociągami grupowymi, które są we władaniu gminy. Miejscowość Sumin obsługuje wodociąg grupowy Łąkorek. Nie istnieje kanalizacja sanitarna.

Gospodarka odpadami

Odpady z terenu miejscowości wywożone są na wysypisko odpadów komunalnych do Rudna.

Zaopatrzenie w gaz i w ogrzewanie

Dostawa energii elektrycznej zapewniona jest na całej powierzchni gminy. Korzystają z niej wszyscy mieszkańcy do celów domowych, a podmioty gospodarcze do prowadzenia działalności. Gmina Biskupiec nie ma rozdzielczej sieci gazowej. 92,3% mieszkańców gminy korzysta z gazu w wymiennych zbiornikach. Na obszarze gminy do zbiorowego centralnego ogrzewania podłączonych jest 11,5% mieszkań, do indywidualnego 46,2%. Mieszkańcy wykorzystują tradycyjne oparte na węglu kamiennym, źródła ciepła.

2.6. Gospodarka i rolnictwo

Podmioty gospodarcze w Gminie Biskupiec w roku 2015

	J. m.	2015
Ogółem		
ogółem	jed.gosp.	509
Sektor publiczny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	24
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed.gosp.	17
Sektor prywatny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	492
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	468
spółki handlowe	jed.gosp.	20
spółdzielnie	jed.gosp.	12
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	19

źródło: GUS

W gminie Biskupiec według danych z GUS w roku 2015 zarejestrowanych było 509 podmiotów gospodarki narodowej.

Przedsiębiorcy w miejscowości Sumin

nazwa	rodzaj działalności/branża
Sklep spożywczo-przemysłowy	Sklep spożywczo-przemysłowy
„JOLA”	Sklep spożywczo-przemysłowy

Przedsiębiorstwa w miejscowości Sumin



Źródło: Urząd Gminy w Biskupcu

Gospodarstwa rolne

Gmina Biskupiec ma w dużej mierze charakter rolniczy. W tym wyodrębnia się grupę właścicieli zwierząt gospodarskich, działki rolne i gospodarstwa indywidualne. Strukturę wielkości gospodarstw indywidualnych przedstawia poniższa tabela:

Gospodarstwa	do 1 ha	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 - 20 ha	20 - 50 ha	powyżej 50 ha
Ilość	51	435	151	216	164	23
Łączna powierzchnia gruntów	284,78	893,07	1109,24	3099,28	4812,27	2409,39
Powierzchnia gruntów w %	2,25	7,08	7,70	24,58	38,17	20,22

Przeważają wyraźnie na terenie gminy gospodarstwa średnie – od 10 do 20 ha, oraz małe – od 1 do 5 ha. Znacząca jest również ilość gospodarstw o powierzchni 20-50 ha. Małe gospodarstwa zajmują się produkcją głównie na potrzeby własne. Gospodarstwa średnie i większe nastawione są głównie na produkcję zbóż, roślin okopowych i przemysłowych. Pewne znaczenie odgrywa też produkcja warzyw i sadownictwo. W miejscowości Sumin istnieje 28 gospodarstw rolnych.

2.7. Kapitał społeczny i ludzki

Ochotnicza Straż Pożarna

W Suminie funkcjonuje i działa Ochotnicza Straż Pożarna. Terenem działania OSP jest miejscowość Sumin oraz miejscowości położone w rejonie pomocy wzajemnej. OSP posiada osobowość prawną. Celem OSP jest prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i stowarzyszeniami. Branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi. Rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno – oświatowej i rozrywkowej.

Jednym z istotnych dla mieszkańców wsi miejsc jest świetlica wiejska (mieści się w niej również OSP). Świetlica przeznaczona jest do spędzania czasu wolnego, rekreacji, rozwijania zainteresowań i integracji lokalnych społeczności. Służy jako miejsce na zabawy i przyjęcia weselne. Świetlica to także miejsce spotkań mieszkańców wsi, działań na rzecz rozwoju kultury i edukacji. Świetlice wiejskie cieszą się coraz większym zainteresowaniem i wydaje się, że wraz z rozwojem samorządności lokalnej, umacnia się ich rola i pozycja w społeczności lokalnej. Świetlica wiejska jako centrum kultury jest miejscem organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz miejscem spotkań i zebrań starszych mieszkańców wsi. To jaka jest jej misja, wizja, cele, program oraz sposoby prowadzenia działalności finansowej i gospodarczej zależy nie tylko od organu założycielskiego i prowadzącego ale przede wszystkim od jej użytkowników - mieszkańców wsi.

W świetlicy w miejscowości Sumin odbywają się zebrania wiejskie, organizowane przez sołtysów wsi lub Urząd Gminy, zarówno przedwyborcze, jak te, na których omawiane są codzienne sprawy wsi. Organizowane są tam również szkolenia dla rolników z ARiMRu lub ARR (co najmniej cztery razy w roku). W miejscowości Sumin odradza się Koło Gospodyń Wiejskich, które organizuje spotkania oraz zabawy wiejskie, kamawałowe i sylwestrowe. W ciągu kilku miesięcy roku szkolnego w świetlicy były organizowane zajęcia dla dzieci i młodzieży z *Programu Integracji Społecznej na lata 2007-2010*. Zajęcia dotyczyły plastyki, techniki i muzyki.

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Środowisko przyrodnicze i kulturowe - analiza SWOT

WEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- atrakcyjne zbiorniki wodne- stosunkowo nieznaczne zanieczyszczenie środowiska- dobrze zachowane warunki przyrodnicze, duża różnorodność siedlisk przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none">- brak prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej- niesatysfakcjonujący stan wód powierzchniowych- brak właściwego systemu gospodarki odpadami- zbyt mała współpraca organów ochrony środowiska i jednostek zainteresowanych

<p>urozmaicona rzeźba terenu, duże walory krajobrazowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak uciążliwego dla środowiska przemysłu - możliwości rozwoju ekoturystyki i turystyki kwalifikowanej - położenie na obszarze Zielonych Płuc Polski - potencjalne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i uprawy roślin energetycznych 	<p>środowiskiem oraz organizacji pozarządowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak działań do wykorzystania odnawialnych źródeł energii - niewystarczający poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa, brak ścieżek dydaktycznych - spadek poziomu wód gruntowych i lustra wody większości zbiorników wodnych, szczególnie małych - chaotyczny rozwój indywidualnej zabudowy
--	---

ZEWNĘTRZNE

MOŻLIWOŚCI	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie powierzchni leśnych poprzez zalesianie odlogów - edukacja ekologiczna – ścieżki dydaktyczne - rozwój turystyki kwalifikowanej - podniesienie walorów estetycznych okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> - słabo rozwiązana gospodarka odpadami na poziomie powiatu - zagrożenia degradacji środowiska działalnością człowieka – wysoka i niska emisja, itp. - mała ilość finansowych środków zewnętrznych

Gospodarka - analiza SWOT

WEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - tereny pod turystyczne wykorzystanie - możliwość obsługi ruchu turystycznego - istniejące szlaki komunikacyjne drogowe 	<ul style="list-style-type: none"> - brak nowych miejsc pracy - niskie kwalifikacje bezrobotnych - zaniedbanie estetyczne wsi - brak promocji wsi - mała baza turystyczna - niska jakość dróg
ZEWNĘTRZNE	
MOŻLIWOŚCI	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - tereny pod gospodarcze wykorzystanie w kierunku głównie turystycznym przez inwestorów zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> - słabe nasilenie ruchu turystycznego - brak długofalowej polityki rolnej państwa - niestabilna sytuacja gospodarcza kraju

<ul style="list-style-type: none"> - możliwość obsługi ruchu turystycznego - rozwój przedsiębiorczości - zwiększające zainteresowania turystyką i rekreacją - wzrost społecznego zainteresowania poprawą zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> - brak inwestorów strategicznych - emigracja ludzi młodych z gminy
--	---

Społeczeństwo - analiza SWOT

WEWNĘTRZNE	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - istniejące grupy ludzi działające na rzecz rozwoju miejscowości - motywacja i determinacja części mieszkańców do zmiany swojego położenia 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - nadmierne bezrobocie - niski poziom wykształcenia społeczności - słaba baza edukacyjna - niska aktywność zawodowa i społeczna mieszkańców - brak bazy turystycznej - brak pełnej infrastruktury technicznej (jakość życia mieszkańców) - ucieczka ludzi młodych
ZEWNĘTRZNE	
<p>MOŻLIWOŚCI</p> <ul style="list-style-type: none"> - instrumenty polityki państwa - pozyskiwanie środków z funduszy zewnętrznych 	<p>ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna ilość środków finansowych - brak dobrych instrumentów polityki państwa

Identyfikacja problemów

1. Brak zorganizowanej promocji potencjału turystycznego i walorów przyrodniczych miejscowości
2. Brak spójnych programów dotyczących tworzenia nowej infrastruktury towarzyszącej dla rozwoju istniejącej bazy turystycznej i agroturystycznej.
3. Brak rozwiniętej infrastruktury drogowej a także zły stan dróg.
4. Brak sieci kanalizacji sanitarnej.
5. Brak systemowego działania i infrastruktury w zakresie selektywnej zbiórki odpadów
6. Brak możliwości szkoleń dla osób poszukujących pracy, podnoszenia bądź zmiany kwalifikacji zawodowych a także poradnictwa i pomocy przy rozpoczynaniu działalności gospodarczej.
7. Brak oferty ze strony gminy dla inwestorów mogących lokować działalność gospodarczą na terenie miejscowości i w okolicy
8. Brak chodników wzdłuż istniejącej drogi

4. Opis planowanych zadań i przedsięwzięć

Nazwa	Opis / Cel / Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Kwota końcowa (szacunkowa)	Źródło finansowania
Budowa placu zabaw	Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz tworzenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców	2015-2020	160 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej (tereny zielone, skwery, place)	Poprawa estetyki miejscowości i tworzenie infrastruktury przyjaznej dla mieszkańców	2015-2020	50 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Budowa parkingu	Poprawa atrakcyjności miejscowości dla mieszkańców i turystów	2015-2020	100 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Rozbudowa oświetlenia wzdłuż ciągów pieszych	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych, poprawa estetyki i atrakcyjności miejscowości	2015-2020	100 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Remont kapliczek i krzyży przydrożnych	Poprawa atrakcyjności miejscowości dla mieszkańców i turystów i ochrona dziedzictwa kulturowego	2015-2020	b.d.	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz ochrona środowiska przyrodniczego	zadanie ciągłe	b.d.	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Zmniejszenie zużycia energii przeznaczonej na oświetlenie w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – zakup i montaż nowej infrastruktury oświetleniowej z uwzględnieniem rozwiązań energooszczędnych	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, zastosowanie rozwiązań energooszczędnych	2015-2020	1 656 250,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Działania pomagające zakładać plantacje	Promowanie wśród mieszkańców rolnictwa ekologicznego	2015-2020	69 000,00	Budżet Gminy

roślin energetycznych w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – organizacja szkoleń i doradztwa mieszkańcom Gminy w zakresie pozyskiwania dofinansowania do zakładania plantacji roślin energetycznych				Środki UE Inne środki zewnętrzne
Promowanie stosowania lepszej jakości paliw oraz paliw niskoemisyjnych w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – działania promocyjne skierowane do mieszkańców w zakresie zastosowania lepszej jakości paliw oraz paliw niskoemisyjnych w instalacjach c.o.	Wzrost świadomości o potrzebie zastosowania rozwiązań energooszczędnych	2015-2020	234 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Poprawa jakości taboru gminnego w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej - zakup energooszczędnych pojazdów i maszyn komunalnych, autobusów itp.	Wzrost świadomości o potrzebie zastosowania rozwiązań energooszczędnych	2015-2020	1 000 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Zwiększenie alternatywnych form transportu publicznego w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – działania informacyjno-promocyjne skierowane do podmiotów świadczących transport publiczny na terenie Gminy w zakresie zmiany form transportu	Wzrost świadomości o potrzebie zastosowania rozwiązań energooszczędnych	2015-2020	250 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Optymalizacja systemów organizacji ruchu w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – wdrożenie oprogramowania do ewidencji dróg wraz z przeglądem dróg – wykonanie przeglądu 5-letniego dróg gminnych i opracowanie mapy sieci dróg gminnych wraz z jej wdrożeniem	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	2015-2020	125 000,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne
Edukacja i promocja – prowadzenie działań zmieniających świadomość i wiedzę lokalnych mieszkańców, przedsiębiorców, i	Promocja i informacja dla mieszkańców, inwestorów i turystów	2015-2020	78 125,00	Budżet Gminy Środki UE Inne środki

podmiotów korzystających z lokalnych zasobów naturalnych w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – organizacja akcji społecznych itp.					zewnątrzne
Opracowanie i bieżąca aktualizacja informatora o gminie	Promocja i informacja dla mieszkańców, inwestorów i turystów	zadanie ciągłe	10 000,00		Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnątrzne
Organizacja/współorganizacja imprez kulturalnych promujących gminę	Promocja i informacja dla mieszkańców, inwestorów i turystów oraz wzrost uczestnictwa w kulturze	zadanie ciągłe	30 000,00		Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnątrzne
Rozwój rolnictwa ekologicznego i zintegrowanego	Poprawa ekonomiczna rolników	zadanie ciągłe	30 000,00		Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnątrzne
Rozwój agroturystyki	Poprawa ekonomiczna rolników i rozwój funkcji turystycznych	zadanie ciągłe	50 000,00		Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnątrzne
Doposażenie jednostek OSP w odpowiedni sprzęt	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	2015-2020	800 000,00		Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnątrzne
Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa atrakcyjności zamieszkania oraz ochrona środowiska przyrodniczego	2015-2020	1 000 000,00		Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnątrzne

<p>Upowszechnianie modelu przedsiębiorczości wśród młodzieży: finansowanie organizacji kursów „mały biznes”, pogadanek, broszur, propagowanie zakładania młodzieżowych firm symulacyjnych, cykliczne konkursy „młodych przedsiębiorców”, finansowanie nagród dla zwycięzców</p>	<p>Poprawa warunków kształcenia dzieci i młodzieży</p>	<p>zadanie ciągłe</p>	<p>100 000,00</p>	<p>Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne</p>
<p>Współorganizacja kursów doskonalących i przekwalifikujących zawodowo: - analiza aktualnych potrzeb na rynku pracy, - oferta i informacja o kursach dostosowana do zidentyfikowanych potrzeb rynku</p>	<p>Poprawa warunków kształcenia dzieci i młodzieży</p>	<p>zadanie ciągłe</p>	<p>100 000,00</p>	<p>Budżet Gminy Środki UE Inne środki zewnętrzne</p>